

PASTORAČNÍ PLÁN

ARCIDIECÉZE PRAŽSKÉ 2014–2019

Úvodní slovo	5
Pastorační plán	6
1. Základní cíl	8
1.1. Motto	9
1.2. Naše poslání	9
1.3. Základní strategické cíle	9
1.4. Program na jednotlivé roky	10
2. Základní funkce církve	12
2.1. Liturgie	13
2.2. Hlásání (martyria – svědectví)	14
2.2.1. Katecheze	14
2.2.2. Oblast „pokřtěných osob, které nežijí podle křestních požadavků“	16
2.2.3. Evangelizace	16
2.2.4. Preevangelizace	17
2.2.5. Církevní školství	18
2.2.5.1. Katolické církevní školy	18
2.2.5.2. Veřejné školy	19
2.3. Diakonia	21
2.3.1. Charita	21
2.3.2. Angažovanost ve světě	21
3. Vnitřní život církve	22
3.1.1. Služba arcibiskupa	23
3.1.2. Na rovině arcidiecéze	23
3.1.3. Život presbyteria	24
3.1.4. Trvalí jáhni	25
3.1.5. Rodiny	25
3.1.6. Pastorece mimo Prahu	26
3.1.7. Pastorece v Praze	26
Závěr	28
Literatura	29

ÚVODNÍ SLOVO

Milý otče, bratře a sestro,

předkládám vám Pastorační plán pražské arcidiecéze, který má být pomůckou pro pastorační práci nejen kněžím v duchovní správě, ale také je určen trvalým jáhnům, pastoračním asistentům, asistentkám, jako i katechetům a katechetkám. Při pozorném čtení zjistíte, že je určitou orientací i pro řeholní komunity, hnutí a každého věřícího naší místní církve. Otevřenost vůči člověku, vůči současné společnosti nejsou jenom otevřené dveře kostela, ale schopnost jak dialogu, tak umění podat pomocnou ruku druhému, hledajícímu životní orientaci, útěchu a povzbuzení, nebo i potřebnou pomoc.

Toto je důvodem, proč Pastorační plán zmiňuje jednotlivé instituce, které mají pomáhat v orientaci a nabídnout i některé potřebné rady a pomůcky. Tento plán také, jak objevíte, zdůrazňuje nejenom priority trvalé orientace, ale sleduje, abychom v jednotlivých letech zaměřili své úsilí k určitým tématům, která by pomohla k větší profilaci našich činností. Pastorační plán není seznam příkazů, nařízení a zákazů. Je výzvou, která má spojovat úsilí jak jednotlivců, tak i skupin.

Je zcela zřejmé, že každý k tomuto programu bude přistupovat individuálně, podle svého nathu a s přihlédnutím k vlastním charismatům. To vůbec není na škodu, ale je to téměř nutná

variabilita naší činnosti. Přestože tento program mohli v určité míře připomínkovat kněží a pastorační asistenti při setkáních jednotlivých vikariátů na Svaté Hoře, okrskoví vikáři při příležitostných setkání, jako i kněžská a pastorační rada arcidiecéze, je zřejmé, že není možné postihnout šíři problémů a otázek, ale také i nutnou různorodost a kreativitu v přístupu při jejich řešení. To vše je ponecháno na vanutí Ducha svatého a osobnosti každého v pastorační činnosti.

Ve velikonočním oktávu na svátek sv. Evangelisty Marka, 25. dubna 2014

+ Dominik kardinál Duka

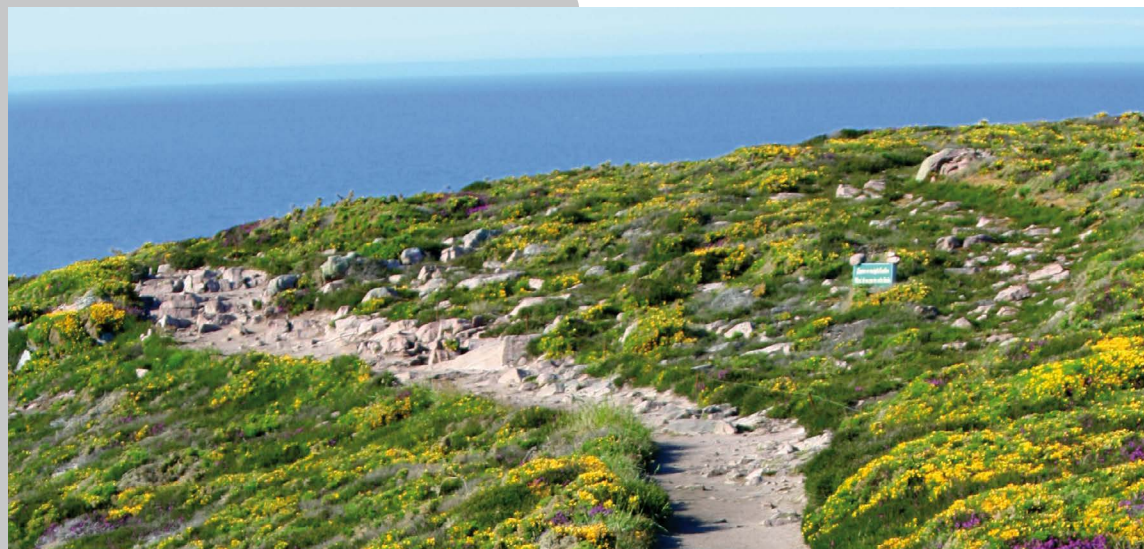
PASTORAČNÍ PLÁN

Pastorační plán Arcidiecéze pražské nabízí koordinaci pastorační práce v diecézi a jasnější zaměření společného úsilí v péči o svěřenou „viniční Páně“. Vychází především ze setkání kněží a vedení diecéze, která probíhala od podzimu 2012 do podzimu 2013, z diskusí s pastoračními pracovníky, z připomínek diecézní pastorační rady a konzultací s odborníky i laiky i běžnými farníky.

V průběhu příprav pastoračního plánu vydal papež František exhortaci *Evangelii gaudium*, která se v mnoha oblastech předkládaného plánu stala zdrojem a výzvou. Proto z exhortace na mnoha místech vycházíme a odvoláváme se

na ni.¹ Jsme si vědomi, že nelze všechny předložené body splnit najednou, neboť vyžadují čas a plánování. Není také cílem zrušit osvědčené probíhající akce. Jde o zdůraznění témat a úkolů, které v následujících pěti letech vidíme jako prioritní, a je zřejmé, že by bylo možno najít ještě mnoho dalších významných témat. Nejde však vše vykonat najednou. Vybrali jsme některé důrazy a těm v následujících letech budeme věnovat pozornost.

¹ „V této exhortaci se chci obrátit k věřícím křesťanům a pozvat je k nové etapě evangelizace, která bude poznamenána touto radostí, a označit cesty, jimiž se má církev v nejbližších letech ubírat.“ PAPEŽ FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium* (EG). Praha: Paulínky, 2014, 1.

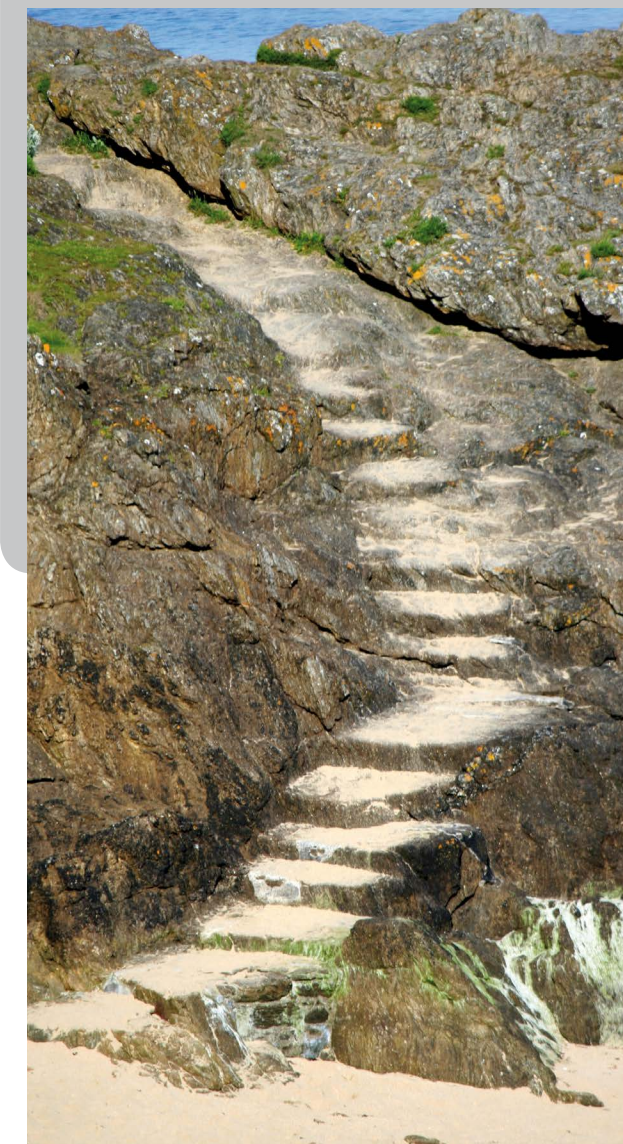
Předložený plán je výzvou celému společenství naší diecéze, farnostem, kněžím, pastoračním asistentům a referentům, pastoračním radám, řeholníkům a řeholnicím, všem, kteří se chtějí společně podílet na evangelizačním úsilí. Jde o „živý materiál“, který předpokládá kreativitu při realizaci na úrovni farností a společenství. Jsme si vědomi nebezpečí, které plyne z pouhého „mělo by se dělat“² či chybně prožívané činnosti, resp. nečinnosti, jak píše papež František.³ Proto chápeme předložený pastorační plán jako obecnou ideově pastorační vizi a budeme jej každoročně aktualizovat v ročním diecézním plánu spojeném s kalendářem akcí připraveným na školní rok. Předpokládáme, že se diecézní plán promítne i do aktivit ve farnostech, řeholních institutech, školách a společenstvích.

V textu nejprve definujeme „vizi“, tedy čím máme být, a z ní vyplývající „misi“, tedy poslání a činnost, resp. základní strategické cíle. Poté teprve stanovujeme úkoly v jednotlivých oblastech. Je samozřejmé, že ne všechny úkoly jsou aplikovatelné do podmínek každé farnosti a společenství. Přesto prosíme o promyšlení, jak plán uchopit a naplnit. Plán je rozdělen podle tří základních sloupů církve: liturgie, martyria a diakonia, přičemž zároveň nechceme přehlédnout otázky vnitřního života církve. Každé nabízené téma stanovuje konkrétní úkoly.

Pastorační plán Arcidiecéze pražské je stanoven na 5 let počínaje školním rokem 2014-2015 a konče prázdninami 2019. Předpokládáme, že

² Viz EG 96.

³ Viz EG 81.

jednotlivé farnosti budou z tohoto plánu vycházet při stanovování svých vlastních pastoračních plánů a aktivit.

1

ZÁKLADNÍ CÍL

1.1. Motto

Vy však jste 'rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid patřící Bohu jako vlastnictví', abyste rozhlašovali, jak veliké věci vykonal ten, který vás povolal ze tmy ke svému podivuhodnému světlu (1 Petr 2,9).

1.2. Naše poslání

Chceme být společenstvím⁴, které žije s Bohem v přátelství a lásce⁵, ukazuje lidem na Boha a vede k němu. On se v Ježíši Kristu solidarizoval s člověkem, a proto je služba člověku pro nás cestou k Bohu⁶.

Chceme jako společenství víry, naděje a lásky hlásat evangelium v plném slova smyslu⁷ a ote-

⁴ Pojem církve jako společenství zahrnuje nejen lidskou rovinu přátelství, ale také formalizovanou podobu instituce, která je přesně definovaným partnerem pro ostatní společnost. Setkávají se zde tři vzájemně propojené roviny: Vlastní odpovědnost členů, subsidiarita a solidarita.

⁵ „...ti jsou povoláni k tomu, aby už v dějinách lidského pokolení vytvořili rodinu Božích dětí, která má neustále růst až do příchodu Pána.“ Viz Pastorální konstituce o církvi v dnešním světě Gaudium et spes. In: Dokumenty Druhého Vatikánského koncilu. Praha: Zvon, 1995, 40.

⁶ Viz Mt 7,12.

⁷ „Posláním Církve římskokatolické je uchovávat a vykládat zjevené pravdy Boží, hlásat evangelium, vykonávat posvěcující služby, zvláště posvátnou liturgií a vytvářet viditelné a organizované společenství věřících latinského obřadu s Kristem na základech života ve víře, naději a lásce, zejména prostřednictvím zbožnosti, apoštolátu a hmotné a duchovní dobročinnosti.“ Církev Římskokatolická - Základní dokument. Praha: ČBK, 2012,

vírat tak Boží království církvi i široké společnosti. Chceme doprovázet každého, kdo chce ke vztahu s Bohem⁸ jít s námi společnou cestou posilován modlitbou a svátostmi.

1.3. Základní strategické cíle⁹

1) **Cesta Boží záchrany člověka, ze které vycházejí tři hlavní sloupy života církve: liturgia, martyria, diakonia.** Chceme pomoci všem, kdo žijí z víry i víru hledají, aby našli plnost života s Bohem skrze liturgii, katechezi, vyučování, společnou modlitbu, individuální doprovázení i osobní kontakty a setkání.

2) **Naše služba se pak obrací k člověku ve všech jeho rovinách,** a to konkrétně ke třem skupinám lidí: praktikující pokřtění; pokřtění, kteří nežijí v jednoznačné vazbě na místní církve; lidé hledající.

3) **Otevřené kostely a život církve v nich.** Leží nám na srdci nejen fyzicky otevřené kostely, ale celé společenství živé farnosti kolem nich, které otevírá své srdce pro ty, kdo chtějí nahlédnout či zakusit lidské a přátelské společenství víry.

čl. III/1. Toto hlásání v sobě nese jak rovinu liturgie a teologie, tak i kultury.

⁸ „Být svátostí vnitřního spojení lidí s Bohem: to je první účel církve.“ Katechismus katolické církve (KKC). Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, čl. 775.

⁹ Viz zápis z výjezdního zasedání Biskupské rady 28.–29. 1. 2014.

4) **Nově pojatá spoluodpovědnost farností a křesťanů** za aktuální ekonomickou situaci církve. Chceme proto hospodárně využívat majetek tak, aby podporoval pastorační projekty v dané farnosti. Chceme dbát na to, aby nabytý majetek sloužil lidem.

5) **Nové prostředky evangelizace.** Hledáme všechny moudré a účinné prostředky hlásání víry k oslovení současného člověka. Podtrhujeme kreativitu v hledání prostředků a forem.

6) **Nová povolání.**

Základní strategií, z níž vycházíme, je aktivní vyhledávání člověka. Opouštíme tak model pastoračního týmu, který „čeká na faře“, a chceme jít za lidmi. Nelze nevidět, že nás sužuje mnoho negativních zkušeností a obav, a tak se objevuje nemálo podobných nálad. Přesto chceme s pohledem upřeným na našeho Pána poukazovat na Boží dobrotu a krásu. V neposlední řadě chceme znovu vyzdvihnout význam liturgického života v plnosti kněžství svátostného i všeobecného včetně zapojení celé farnosti do slavení liturgie.

1.4. Program na jednotlivé roky

Programy pro jednotlivé roky jsou z praktických důvodů koncipovány v obrysech školního roku, neboť v tomto rámci se často odehrává největší procento pastorační práce v našich farnostech. Každý rok má své téma a patrona. Podtrhneme ně-

která výročí, která připadají na dané období, a připojíme pastorační důrazy daného roku.

2014–2015 Hlásání evangelia

Patron: sv. Anežka Česká

Události: Na podzim 2014 si připomeneme 25 let znovuzískání svobody a zároveň výročí svatořečení Anežky České. Připomeneme si též 100 let od vypuknutí první světové války a vzpomeneme nejen na padlé, ale na velké utrpení jejich rodin. 29. 12. 2014 – 2. 1. 2015 se v Praze uskuteční evropské setkání hnutí Taizé. Papež František vyhlásí rok zasvěceného života. V červnu 2015 proběhne v Praze městská misie a 6. 7. 2015 uplyne 600 let od upálení Mistra Jana Husa.

Pastorační důrazy: Hlásání evangelia a příprava laiků na ně.

2015–2016 Nově pojatá spoluodpovědnost farností a křesťanů

Patron: sv. Jan Pavel II.

Události: V říjnu proběhne v Brně eucharistický kongres, na nějž se v první polovině roku budou farnosti připravovat. 14. 5. 2016 si připomeneme 700 let od narození Karla IV. a také 250 let od narození Jakuba Jana Ryby.

Pastorační důrazy: Odpovědnost křesťanů za církev a za svět; otevřenost vůči těm, kteří nežijí v plné vazbě na místní církev.

2016–2017 Vzdělanost a rodina

Patron: sv. Vojtěch

Události: 700 let od narození Karla IV., uplyne 670 let od založení Univerzity Karlovy (26. 1. 1347) a 1020 let od smrti sv. Vojtěcha.

Pastorační důrazy: Zdůraznění významu církevních škol a školství obecně. Naplnění závěrů synody o rodině, pomoc a podpora rodinám, zvláště v oblasti výchovy dětí, katecheze dětí a svědectví víry jejich rodičů.

2017–2018 Kněžství

Patron: sv. Jan Nepomucký

Události: Připomeneme si 650 let od vysvěcení svatováclavské kaple v katedrále sv. Víta, ale také 100 let od komunistické revoluce v Rusku, neboť ovlivnila přístup k víře v mnoha regionech včetně našeho. V říjnu uplyne též 500 let od vyvěšení tezí Martina Luthera.

Pastorační důrazy: Snaha o otevřenost kostelů a usnadnění přístupu k víře; podpora nových povolání ke kněžství; realizace plnohodnotného

liturgického života celého společenství církve s důrazem na Boží krásu, jež má být postavena proti negativismu a skepsi mezi křesťany.

2018–2019 Vlast a angažovanost křesťanů ve světě

Patron: sv. Václav

Události: Připomeneme si 100 let od vzniku československého státu, ale i další význačná výročí.

Pastorační důrazy: Angažovanost laiků, nová výzva k ochotě nabídnout své síly ve prospěch společnosti.

2

ZÁKLADNÍ FUNKCE CÍRKVE

2.1. Liturgie

Slavení našeho vykoupení, modlitba.

Do této kapitoly zahrnujeme nejen liturgickou modlitbu, ale také modlitbu obecně. Prioritou je slavení liturgie nejen jako modlitby celebranta, ale každého účastníka, a to s vědomím, že liturgie je epifanií církve v daném prostoru.¹⁰

ÚKOLY:

1) Chceme znovu objevit liturgii postavenou na hloubce významu jednotlivých úkonů jasněho jak knězi, tak i všem účastníkům slavení.¹¹

2) Chceme podpořit liturgické vzdělávání kněží a katechetů.

3) Ve spolupráci s dalšími organizacemi či firmami chceme připravit kvalitní materiály pojednávající nejen o liturgickém prostoru, ale i o víře a společenství církve.

4) Využít připravované Evropské setkání mladých v Praze – Taizé¹² k prohloubení víry a modlitby mládeže.

¹⁰ „Proto mají duchovní pastýři bdít, nejen aby se při liturgických úkonech zachovávaly zákony týkající se jejich platného a dovoleného konání, ale také aby se jich věřící zúčastňovali uvědoměle, aktivně a s duchovním užitekem.“ Konstituce o posvátné liturgii Sacrosanctum concilium (SC). In: Dokumenty Druhého Vatikánského koncilu. Praha: Zvon, 1995, 11.

¹¹ Viz SC 14.

¹² Přípravy na akci lze sledovat na <http://www.facebook.com/TaizePraha2014> [cit. 15.4.2014].

5) Chceme povzbudit ke společné modlitbě nejen při liturgii, ale pomocí nových či osvědčených forem společné modlitby.¹³ Prvky lidové religiozity¹⁴, jimiž lze navázat na hluboce vrytou touhu člověka po Bohu, chceme překročit hranice farní komunity a nabídnout širší veřejnosti možnost náboženské zkušenosti¹⁵ skrze osobní vztah nikoli s harmonizujícími energiemi, ale s osobním Bohem.¹⁶

6) Chceme více otevřít kostely nejen v době bohoslužeb, ale i během dne, aby lidé mohli přicházet a spočinout v tiché modlitbě.

7) Chceme různými způsoby podpořit odvahu kněží být přítomni v kostele pravidelně a po delší dobu k udělování svátostí, ale i k prosté společné modlitbě a žehnání.¹⁷

¹³ Máme na mysli „pobožnost“, jak ji chápe Direktář o lidové zbožnosti a liturgii: „Výraz pobožnost označuje ty veřejné či soukromé projevy křesťanské zbožnosti, které, ačkoli nejsou součástí liturgie, jsou s ní v souladu a respektují jejího ducha, normy a doby... berou si z liturgie inspiraci a mají k ní křesťanský lid přivádět.“ KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI. Direktář o lidové zbožnosti a liturgii (DLZ). Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007, 7.

¹⁴ Viz DLZ 10; EG 123–125.

¹⁵ Lze zmínit např. žehnání vánočního stromu, Betlémské světlo, požehnání dětem, modlitba za obec a její občany, ale i noční četba Písma atd.

¹⁶ Viz EG 90.

¹⁷ Viz EG 47.

2.2. Hlásání (martyria – svědectví)

Pojmem martyria označujeme naše svědectví o Bohu slovem i příkladem ve všech rovinách zvěstování evangelia. Jak uvádí papež František, jde o novou evangelizaci,¹⁸ která zahrnuje několik oblastí:¹⁹

- Katechezi, která patří do řádné pastorace. Je zaměřena na ty, kdo evangelium již přijali, a jejím „konečným cílem je uvést nejenom do styku, ale do společenství, do důvěrného vztahu s Ježíšem Kristem.“²⁰

¹⁸ Na základě EG 14 budeme nadále označovat celý rozměr evangelizace jako „nová evangelizace“. Pojem nové evangelizace zavádí Jan Pavel II. a přebírají jej i pozdější dokumenty, např. JAN PAVEL II. Redemptoris missio. Praha: Zvon, 1994; KONGREGACE PRO KLÉRUS. Všeobecné direktorium pro katechizaci (VDK), Praha: ČBK, 1998.

¹⁹ K rozdělení z EG 14 připojujeme pojem preevangelizace.

²⁰ VDK 80.

- Katechezi v oblasti „pokřtěných osob, které nežijí podle křestních požadavků“²¹, ale s evangeliem se setkali a na tuto skutečnost je možné navázat.

- Evangelizaci, jejímž principem je přímé hlásání evangelia lidem, kteří se s ním nikdy nesetkali.

- Preevangelizaci, která zprostředkovává první pozitivní informace o evangeliu a emocionální zážitky spojované s ním.

2.2.1. Katecheze

V oblasti katecheze chceme podporovat projekty, které propojují vzdělávání a osobní vztah

²¹ BENEDIKT XVI. Homilie při mši sv. na zakončení synodu, 28.10.2012 [online]. Dostupné z http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/homilies/2012/documents/hf_ben-xvi_hom_20121028_conclusion-sinodo_en.html [cit. 18. 4. 2014].

s Kristem ve společenství církve. Velkou pozornost chceme věnovat katechezím dospělých jako prvních svědků víry svých dětí a dětí staršího školního věku, které nejčastěji opouštějí systém katecheze.

ÚKOLY:

1) Vybudovat funkční podporu pro katechety především v nově pojatém servisu Katechetického střediska.

2) Podporovat všechny formy katecheze dospělých, aby byli připraveni svědčit o své víře nejen ve vlastní rodině, ale i svém okolí.²²

3) Naučit farníky a širokou veřejnost církve jak snadno a jasně sami sdělit základní zvěst evangelia (kérygma).²³

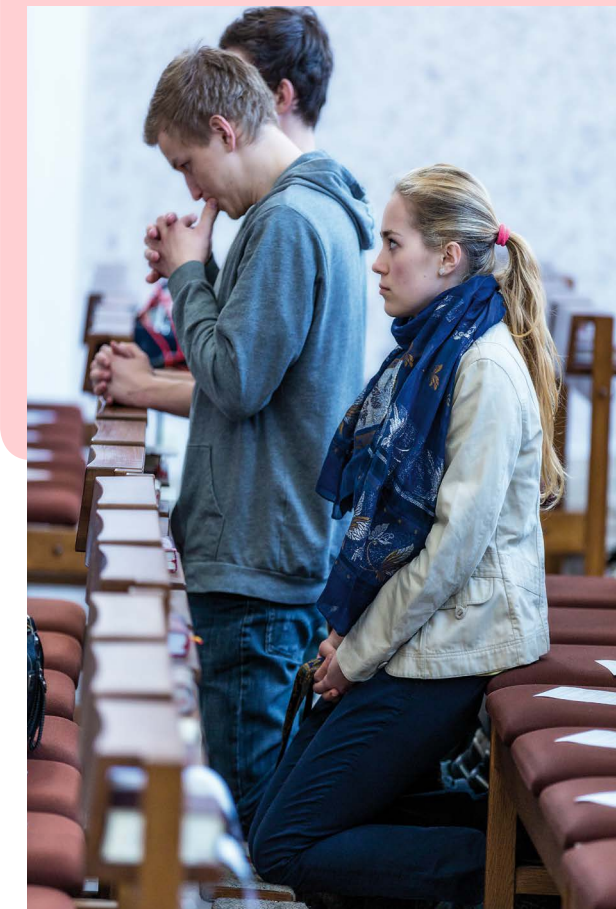
4) „V posvátných knihách Otec, jenž je na nebesích, s láskou vychází vstříc svým dětem a rozmlouvá s nimi.“²⁴ Chceme proto oživit zájem o aktivní život s Božím slovem²⁵ jak na rovině

²² Viz VDK 173.

²³ „Ježíš Kristus tě miluje, dal svůj život, aby tě spasil, a nyní je živý denně po tvém boku, aby tě osvěcoval, posiloval a osvobodil.“ EG 164.

²⁴ Věřoučná konstituce o Božím zjevení Dei verbum (DV). In: Dokumenty Druhého Vatikánského koncilu. Praha: Zvon, 1995, 21.

²⁵ Viz BENEDIKT XVI. Posynodální apoštolská exhortace Verbum Domini. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, 1; též viz DV 21-22. „Evangelizace vyžaduje důvěrný vztah s Božím slovem, a proto diecéze, farnosti a všechna katolická sdružení musí nabízet seriózní a trvalé studium Bible, jež podpoří duchovní četbu jak osobní, tak i společnou.“ EG 175.

farností, tak na rovině osobního rozjímání Písma.²⁶

5) Vytvořit a nabídnout programy, které pomohou integrovat děti staršího školního věku, které v běžném prostředí farnosti nenacházejí sobě přiměřenou nabídku.

²⁶ Využít lze mnoho nabídek, např. projekt Nikodémova noc, rozjímání v Nedělní liturgii atd. Doporučujeme spolupráci s Českým katolickým biblickým dílem.

2.2.2. Oblast „pokřtěných osob, které nežijí podle křestních požadavků“

Vyzýváme všechny členy církve, kněze i laiky, aby nepohrdali těmi, kdo se zvěsti evangelia vzdálili a nyní se k ní staví rozpačitě. Chceme jim nabídnout programy, které umí reflektovat určité, byť často pokroucené znalosti a nabízet cestu i přijetí.²⁷

Zvláštní kategorii představují lidé, kteří se dnes k církvi nehlásí, i když de facto mnohé z evange-

lijní zvěsti přijali a usilují o život s Bohem. Zve-me k hledání cest k těmto lidem a k respektu k nim, i když nežijí z celého bohatství evangelia a víry a nezachovávají všechny povinnosti, které z nich vyplývají.

ÚKOLY:

1) Jasněji pojmenovat a teologicky reflektovat přístup k lidem, kteří z formálního hlediska podle křestních požadavků nežijí.

2) Připravit projekty, které budou na tyto lidi zaměřeny.

2.2.3. Evangelizace

Zvláštní pozornost chceme věnovat těm, kdo stojí mimo církve. S úctou a respektem jim nabízíme poselství evangelia a chceme jim otevřít svět naší víry. Budeme hledat cesty, které jim zpřístupní obrovské bohatství křesťanské duchovní tradice.²⁸ Chceme jim zvěstovat evangelium i poselství, že šťastnou budoucnost Boží má ten, kdo se snaží konat dobro, a to i když se mu aktuálně nevede dobře. Chceme rozvinout projekty, které se osvědčily při přímém zvěstování evangelia. Povzbuzujeme všechny duchovní správce i laiky, aby našli odvahu a získávali zkušenost s přípravou jednoduchých evangelizačních projektů. Abychom dokázali hlásat evangelium, je třeba k této službě kvalitně připravovat jak kněze, tak i laiky.

²⁸ „Misijní poslání je vašeš pro Ježíše, avšak současně i vašeš pro jeho lid.“ EG 268.

²⁷ Viz EG 169.

ÚKOLY:

1) Ve spolupráci s profesionály chceme vytvořit a podpořit ekonomicky, technicky a případně personálně mediální projekty zaměřené na přímé hlásání evangelia (weby, PDA, dokumentární či vzdělávací filmy, knihy, ...).

2) Na jaro 2015 chceme připravit projekt Dny víry, který nabídne Praze zvěst evangelia.

3) Chceme nabídnout kurzy a materiály, které pomohou ke kvalitní přípravě na evangelizaci.²⁹

4) Chceme pomoci farnostem, aby samy hledaly nové formy hlásání evangelia, nebály se neúspěchů a měly odvahu uvolnit v rozpočtech farností prostředky na tyto aktivity.³⁰

5) Připravit ve farnostech jednoduché evangelizační projekty³¹ zaměřené na přímé hlásání evangelia³² a následné programy pro ty, kdo jsou hlásáním osloveni a hledají navazující péči.

2.2.4. Preevangelizace

Vedle základního preevangelizačního úkolu, kterým je připravení půdy pro přijetí Krista, chceme věnovat zvýšenou pozornost bourání předsudků

²⁹ Viz EG 121.

³⁰ Viz EG 24, 27.

³¹ Viz EG 35.

³² Např. Kurzy Alfa, kulturní programy zahrnující evangelizační vstupy, jako je čtení úryvků Písma, Den bible jako otevřená vzdělávací akce s evangelizačním přesahem, Nikodémova noc atd.

a chybného povědomí o církvi. Chceme nadále podporovat již probíhající projekty, jako je Noc kostelů, Křesťanské Vánoce atd., avšak chceme hledat i další nabídky především na rovině farností.

ÚKOLY:

1) Pomoci ke zdravému sebevědomí a bořit vlastní předsudky a strach.³³

³³ Viz EG 79, 85, 129.

5) Chceme nabídnout „cestu krásy“³⁴ podporou kvalitní kultury, protože krása je znamením plného života s Bohem.

2.2.5. Církevní školství

Naše působení ve školách má několik rovin.

2.2.5.1. Katolické církevní školy

Diecéze, resp. arcibiskupství zřizuje některé katolické školy³⁵, některé mají jiného zřizovatele: řehole, kongregace a jiná sdružení. Církev se soustřeďuje u žáků hlásících se k víře na katechezi, která obsahuje informační i formační rovinu, na výuku náboženství s informační rovinou u ostatních žáků. Dále se církevní školství musí zaměřit na objektivní a moderní formy výuky historie, občanské výchovy, především v úsilí o politický a ekonomický rozměr života, neboť současnost ukazuje minimální vzdělanost ve zmíněných oblastech.

³⁴ „Zvěstovat Krista znamená ukazovat, že věřit v něj a následovat jej není jen pravdivá a spravedlivá věc, ale také věc krásná, jež je schopna naplnit život novým jasnem.“ EG 167.

³⁵ Objevuje se zde problém zažitě terminologie v ČR a odlišné terminologie církevních dokumentů. V ČR se užívá pojem „církevní škola“ a vztahuje se na všechny církevní denominace, dokumenty Svatého stolce mluví o „katolických školách“. „Katolické školy se mají stát místem setkání těch, kteří chtějí veškerou výchovnou činností dosvědčovat křesťanské hodnoty. Jako každá jiná škola – má katolická škola vytvořit společenství, které usiluje o předávání životních hodnot. Protože nabízený životní program spočívá, jak jsme právě viděli, v programu přílnutí k osobě Ježíše Krista vírou, která je měřítkem všech hodnot. A víra se konkretizuje především setkáním s osobami a společenstvími, která z víry každodenně žijí – neboť křesťanská víra se rodí a roste uvnitř společenství.“ KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU. Katolická škola. Praha: ČBK, 1994, 53.

2) Pomocí sdělovacích prostředků – tiskovin, internetových projektů, ale i filmu – podpořit pozitivní povědomí o skutečné roli a významu víry a církve.

3) Chceme vytvářet nové příležitosti, které otevrou lidem svět víry, a to i s rizikem chyb a neúspěchů.

4) Chceme vytvořit příležitosti ke sdílení nápadů a zkušeností mezi aktivními kněžími i laiky.

ÚKOLY:

1) Dovršet spolupráci s ČBK na vytváření Rámcového vzdělávacího programu pro církevní školy³⁶ a schválený dokument implementovat do katolických škol v arcidiecézi. Pokračovat ve spolupráci na tvorbě vzorových programů, učebnic a ostatních materiálů.

2) Rozšířit systém vzdělávání učitelů katolických škol a učitelů náboženství. Uspořádat vzdělávací kurzy „na míru“ a „na objednávku“ samotných škol. Získat akreditaci střediska dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

3) Vypracovat v souladu s platnou legislativou systém evaluace církevních škol po stránce obecné kvality i výraznosti náboženského zaměření.

³⁶ Katechetická sekce ČBK ho připravuje jako součást programu obnovy katecheze a náboženského vzdělávání v ČR.

4) Zdůraznit křesťanskou identitu při výběru kandidátů do funkcí ředitelů a apelovat na ředitele, aby toto měli na zřeteli při přijímání učitelů katolických škol.

5) Posílit přítomnost a působení školních kaplanů a rozvíjet jejich společenství s biskupským vikářem pro vzdělávání.

2.2.5.2. Veřejné školy

Chceme být přítomni i na veřejných školách formou výuky náboženství, etiky, ale také jednorázovými programy (vstupy do škol).³⁷

³⁷ Viz EG 64.

ÚKOLY:

1) Převést neoficiální výuku náboženství na necírkevních školách na legální bázi.

2) Dopravit spolupráci s ČBK na vytváření Rámcového vzdělávacího programu výuky náboženství pro necírkevní školy (připravuje katechetická sekce ČBK jako součást programu obnovy katecheze a náboženského vzdělávání v ČR) a schválený dokument představit učitelům náboženství (viz bod 2.2.5.1. úkol 1).

3) Zavést systém „vstupů do škol“ po vzoru ostatních diecézí (zejména královéhradecké, brněnské, ostravsko-opavské a olomoucké). Za tím účelem akreditovat Arcibiskupství pražské jako středisko dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (viz bod 2.2.5.1. úkol 2). Vytvořit skupinu několika odborníků (teolog, pedagog,

výtvarník, herec...), kteří budou schopni připravit, provést a naučit tyto programy pro školy.

4) Rozvíjet systém dalšího vzdělávání učitelů náboženství na necírkevních školách.

2.3. Diakonia

Diakonií rozumíme službu lásky tomuto světu v nejširším významu tohoto slova.

Bereme si k srdci slova papeže Františka s touhou naplnit je v našich konkrétních podmínkách: „Malí, ale silní v lásce Boží jako sv. František z Assisi, všichni jsme povoláni postarat se o křehkost lidu a světa, ve kterém žijeme.“³⁸

2.3.1. Charita

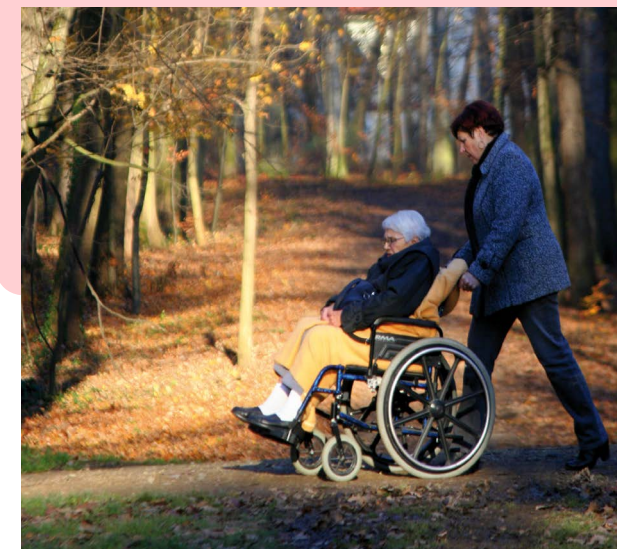
Na rovině služby potřebným chceme pomáhat lidem v nouzi na principech křesťanské lásky³⁹ formou organizované služby zahrnující jak dobrovolníky, tak i profesionály. Cílem naší pomoci jsou potřební v našich řadách, v celé společnosti, ale i ve vytipovaných oblastech mimo území naší země.

ÚKOLY:

1) Chceme kontaktovat všechny farnosti a pomoci jim reflektovat otázku vytvoření či rozvíjení jejich farní charity. Podle okolností pomoci farní charitu vybudovat přímo v dané farnosti či propojit s tímto cílem několik sousedních farností.

³⁸ EG 216.

³⁹ Stanovy Arcidiecézní charity Praha, čl. I/1. [online]. Dostupné z <http://praha.charita.cz/res/data/004/000610.pdf?seek=1301325102> [cit. 14.3.2014].

2) Ze strany ADCH chceme vytvořit podpůrný aparát, který by pomohl dobrovolnickým farním charitám jak s nápady, tak i s praktickou realizací a právním rámcem fungování.

3) Jasně definovat rozdíl laických a profesionálních charit.

2.3.2. Angažovanost ve světě

Chceme všemožně podpořit ty, kteří jsou ochotni nabídnout své síly ve prospěch dobra v nejširším slova smyslu (např. komunální politika⁴⁰, obecně prospěšné organizace a aktivity, ale i organizace a aktivity na podporu rodin, ochrany nenarozeného života a dalších důležitých hodnot).

⁴⁰ „Politika, často vysmívaná, je vznešeným posláním a jednou z nejcennějších forem lásky k bližním, protože usiluje o obecné dobro... Prosím Pána, aby nám daroval více politiků, kterým opravdu leží na srdci společnost, lid, život chudých!“ EG 205.

3 VNITŘNÍ ŽIVOT CÍRKVE

Aby bylo možné jako církev vystupovat, je třeba být reálným, živým a zdravým společenstvím bratří a sester, které generuje jak lidské zdroje, tak materiální zázemí.

3.1.1. Služba arcibiskupa

Arcibiskup nedokáže naplnit své úkoly bez spolupráce a podpory kněží a především bez aktivních věřících své arcidiecéze. Jeho posláním je být pastýřem a spolu s ostatními křesťanem, jak to vyjádřil sv. Augustin. V poslání kněžské, pastýřské a prorocké služby mu pomáhají pomocní biskupové, kteří mají také své resorty. Arcibiskup si jako svůj úkol vytyčuje připravenost ke službě kněžím, ochotě pomáhat a spolupracovat se všemi ostatními. Jako je nezbytné budovat symbiózu mezi společenstvími farností, tak musí biskup usilovat také o symbiózu s ostatními diecézemi a celou církví. V nezbytných případech využívá bratrské napomenutí, anebo pevného nastolení práva ve vlastní diecézi. Jako metropolita má bdít nad živým rozvojem v církevní provincii a v případě potřeby jí také i pomáhat. Arcibiskup navíc historicky navazuje na tradici a poslání pražských arcibiskupů, kteří mimo jiné zajišťují kontakt s institucemi státu, zahraničními zastupitelstvími a veřejným životem.

3.1.2. Na rovině arcidiecéze

Tato oblast zahrnuje řízení a správu místní církve. Nové ekonomické poměry znamenají velkou investici sil. Je to nová výzva k řešení vztahu

farností s arcibiskupstvím tak, aby nové ekonomické poměry neohrozily bratrské společenství. Je třeba reflektovat zásadní odlišnost filosofie a funkčnosti arcibiskupství a farností.

ÚKOLY:

- 1) Chceme hledat funkční vztah arcibiskupství – farnost. Je otázkou, zda stávající model vede k optimálnímu pastoračnímu a evangelizačnímu modelu. Správně a kvalitně využít všech existujících grémií (kněžská či pastorační rada, setkání vikářů atd.) a přesněji vymezit a respektovat jejich kompetence a úkoly.
- 2) Hledat poučení ze zkušeností jiných organizací, jak získávat, školit a podporovat dobrovolníky.
- 3) Řešit problém méně ekonomicky zdatných farností. Chceme nastavit model vzájemné podpory mezi chudšími a bohatšími farnostmi jak v rovině lidských zdrojů, tak ve financování.
- 4) Přesněji vymezit náplň práce jednotlivých kněží, resp. očekávání, která jsou při vyslání k úkolu na dotyčného kněze kladena.
- 5) Jasně rozhodnout, jak nakládat s nevyužívanými objekty a movitými předměty (majetková strategie).
- 6) Přehodnotit současný model zaměstnávání (kněží, laiků, řeholníků). Diecéze formuluje, jaké typy projektů chce na svém území podporovat a komu je svěřuje. Z toho pak plyne potřeba jasněji formulovat, která pracovní místa udržet,

jakou vyžadovat náplň práce a od kterých aktivit ustoupit, resp. jaký model spolufinancování ponese jednotlivý subjekt.

7) Formou grantů podpořit pastorační projekty, které přesahují hranice jednotlivých společenství a mají charakter evangelizační či katechetický.

8) Soustředit se na přípravu mladých lidí tak, aby se mohli již záhy zapojit do služby církvi, a tím našli své místo a uplatnění v církvi.

9) Velkou pozornost chceme věnovat mládeži, tudíž přehodnotit pastorační aktivity pro mládež na diecézní rovině.

10) Chceme i nadále podporovat ekumenickou spolupráci, zvláště veškeré ekumenické aktivity, které probíhají na rovině farností.

11) Chceme podporovat malá společenství lai-

ků⁴¹, kteří uprostřed svých farností sdílejí vzájemně život víry, naslouchají Božímu slovu, společně se modlí, ale zároveň jsou důležitým segmentem podílejícím se na životě farní komunity.

12) Chceme připravit podmínky pro synodální život církve.

3.1.3. Život presbyteria

Jak efektivně vytvářet a žít společenství presbyteria?

ÚKOLY:

1) Více pozornosti věnovat docenění jednotlivých kněží, jejich nasazení a forem hodnocení jejich práce.

⁴¹ Viz JAN PAVEL II., Posynodální list Christifideles laici. Praha: Zvon, 1996, 26; též EG 29.

2) Doprovázet kněze po vysvěcení nejen formou kurzu, ale i formou osobního tutora.

3) Podpořit společné programy kněží, vytváření zájmových skupinek a jejich zapojení do struktur vedení diecéze.

4) Je třeba věnovat pozornost důvodům, které mladé muže odrazují od cesty ke kněžství⁴² a podporovat ty, kteří se již rozhodli či rozhodují směřovat ke kněžství.

3.1.4. Trvalí jáhni

Posílit úlohu trvalých jáhnů a jejich zapojení do plného života místní církve – jak na úrovni farní, tak v rámci kategoriální pastore, ale i v diakonii církve.

ÚKOLY:

1) Seznámit věřící s posláním jáhnů.

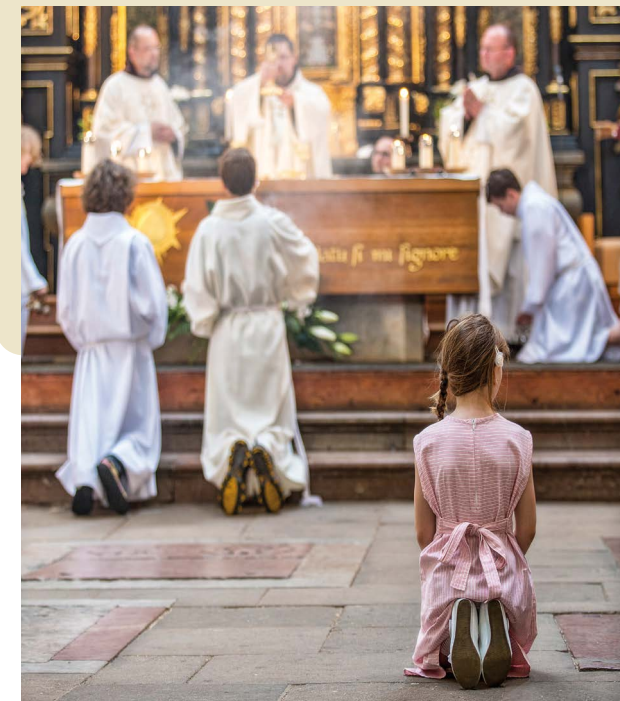
2) Zdůraznit v rámci presbyteria potřebu a spolupráci.

3) Hledat prohloubení formace a adaptace studia pro trvalé jáhny.

3.1.5. Rodiny

S radostí sledujeme, jak se v mnoha farnostech rozrostl počet rodin a dětí. Uvědomujeme si

⁴² Viz EG 107.

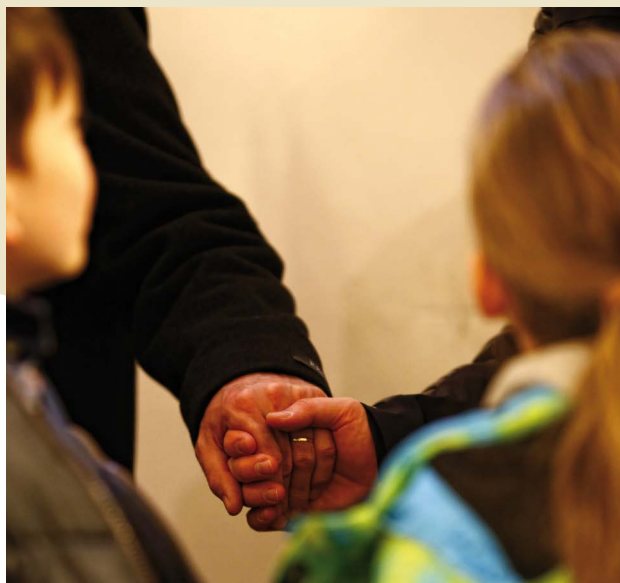
však, že tento radostný stav vyžaduje duchovní péči. Nelze přehlédnout, kolik problémů se kolem společného soužití manželů a rodin v dnešní společnosti objevuje.

1) Chceme podpořit malá společenství rodin ve farnostech, aby jejich setkávání měla charakter jak hluboce lidský, tak také duchovní.

2) Chceme rodinám pomoci prohloubit tolik důležitou rodinnou modlitbu⁴³ a společně hledat jednoduché způsoby (modely) společné modlitby s dětmi a za děti odpovídající současným podmínkám⁴⁴.

⁴³ Viz GS 48.

⁴⁴ Např. obřad žehnání dětem, pomůcky a zkušenosti pro modlitbu s dětmi, význam modliteb matek atd.

3) Chceme pomoci rodičům při hledání způsobů, jak svým dětem svědčit o víře.

3.1.6. Pastorec mimo Prahu

V současné době se přenáší většina života do velkých měst. Důležitým úkolem je však nezapomínat na venkov, neboť tato místa byla tradičními opěrnými body církve.

ÚKOLY:

1) Rozvíjet základní opěrné body živých farností dostupných z širšího okolí (živá farní a pastorační centra s vlastním, byť jednoduchým programem, otevřená nejen v úřední hodiny).⁴⁵

⁴⁵ „Předpokladem je, aby farnost byla skutečně v kontaktu s rodinami a životem..." Vytváří „svatyni, kam žizníci přicházejí pít, aby mohli dál putovat..." EG 28.

2) Na těchto místech všemožně podpořit duchovní život, pravidelné bohoslužby i vzdělávací a katechetické programy pro děti i dospělé. Znamená to obsadit tato místa kněžími, kteří jsou schopní a ochotní vytvářet živé společenství, vést k Bohu svěřený lid a pečovat o něj. Z toho plyne vytipování klíčových a sekundárních farností.

3) Investovat do regionálního života formou podpory vzdělání laiků a farních pastoračních projektů.

3.1.7. Pastorec v Praze

Praha má charakter velkoměsta a není zde snadná koordinace práce. Často je závislá na osobnosti konkrétního kněze či specifika místní komunity, řádu či hnutí.

ÚKOLY:

1) Určit, která místa v centru Prahy v závislosti na osobnostech kněží směřovat k určité kategoriální či typické pastorační a která ponechat, aby vytvářela územní farnosti.

2) Připravit a realizovat projekty vybudování velkých farních center na sídlištích Prahy (Barrandov, Petrovice, Lhotka).

3) Lépe propracovat kooperaci s různými řády a kongregacemi a hnutími v jejich působení.

ZÁVĚR

Pastorační plán Arcidiecéze pražské je postaven na společné snaze všech diecézanů kráčet stejným směrem. Jsme vděční všem, kteří nabízejí své ruce i srdce evangeliu a slouží společnému dobru. Předkládáme tento plán s prosbou o Boží pomoc a požehnání pro veškeré naše úsilí o hlásání plnohodnotné zvěsti evangelia na přímlovu Matky Boží Panny Marie, patronů naší diecéze sv. Václava, sv. Vojtěcha, sv. Víta, sv. Jana Nepomuckého a všech ostatních patronů a přímlovců.

LITERATURA

BENEDIKT XVI. Homilie při mši sv. na zakončení synodu, 28.10.2012 [online]. Dostupné z http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/homilies/2012/documents/hf_ben-xvi_hom_20121028_conclusionone-sinodo_en.html [cit. 18. 4. 2014].

BENEDIKT XVI. Posynodální apoštolská exhortace Verbum Domini. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011.

Církev Římskokatolická - Základní dokument. Praha: ČBK, 2012.

Dokumenty Druhého Vatikánského koncilu. Praha: Zvon, 1995.

JAN PAVEL II., Posynodální list Christifideles laici. Praha: Zvon, 1996.

JAN PAVEL II. Redemptoris missio. Praha: Zvon, 1994.

Katechismus katolické církve. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI. Direktář o lidové zbožnosti a liturgii. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007.

KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU. Katolická škola. Praha: ČBK, 1994.

KONGREGACE PRO KLÉRUS. Všeobecné direktorium pro katechizaci. Praha: ČBK, 1998.

PAPEŽ FRANTIŠEK. Evangelii gaudium. Praha: Paulínky, 2014.

Stanovy Arcidiecézní charity Praha, čl. I/1. [online]. Dostupné z <http://praha.charita.cz/res/data/004/000610.pdf?seek=1301325102> [cit. 14. 3. 2014].

Pastorační plán Arcidiecéze pražské 2014–2019

Fotografie:

Roman Albrecht (obálka, str. 11, 14, 15, 18, 19, 24, 25, 27, 28)

Richard Horák (str. 12, 22)

Václav Chaloupka (str. 5)

P. Vojtěch Kodet (str. 6, 7, 8, 16, 21)

Fidorka Kohoutová (str. 26)

Jakub Kulaviak (str. 20)

Ignác Mucha (str. 4, 17)

Grafické zpracování:

Anežka Churaňová

Jazyková korektura:

Lenka Jeřábková

s. Jana Marie Pitterová

Vydalo Arcibiskupství pražské v roce 2014.

